

Covid-19 Pandemisi Döneminde Hemşirelik Öğrencilerinde Mesleki Güdülenme

Ayşe Sinem Taş¹ , Berna Köktürk Dalcı¹

¹Bandırma Onyediy Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Balıkesir, Türkiye

Ayşe Sinem TAŞ, Arş. Gör.
Berna KÖKTÜRK DALCALI, Dr. Öğr. Üyesi

ÖZET

Amaç: Tüm dünyada görülen Covid-19 pandemisi sebebiyle yüz yüze eğitime ara verilerek uzaktan eğitime geçilmiştir. Örgün eğitim sırasında bile hemşirelik eğitiminde güdülenmeye ilişkin problemler yaşanırken uzaktan eğitimin öğrencilerin güdülenme düzeyini etkilediği düşünülmektedir ve çalışma Covid-19 pandemisinin öğrencilerin güdülenmesine etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntemler: Araştırmanın örneklemini 158 öğrenci oluşturmuştur. Veri toplama Kişisel Bilgi Formu, Güdülenme Kaynakları ve Sorunları Ölçeği kullanılmıştır. Veriler 1-31 Mayıs 2020 döneminde online anket yöntemi ile toplanmıştır ve SPSS 21.0 programında frekans, yüzde, ortalama, standart sapma, student t testi, Anova testi kullanılarak analiz edilmiştir.

Bulgular: Öğrencilerin % 79,1'i Covid-19 pandemisinin motivasyonunu etkilediği ve % 52,5'i ise motivasyonunu olumsuz yönde etkilediği saptanmıştır. Motivasyonunun olumsuz yönde etkilendiğini bildiren öğrencilerin ise daha çok eğitimin uzaktan yürütülmesi, uygulamalı dersleri gerçekleştirememiş olmaları gibi faktörler nedeni ile olumsuz etkilendikleri görülmüştür. Uzaktan eğitim nedeniyle öğrencilerin motivasyonlarının olumsuz etkilendiği, hemşirelik mesleğinin saygınlığının artması ile ilgili olarak ise motivasyonlarının yükseldiği görülmüştür.

Sonuç: Covid-19 pandemisi nedeniyle eğitimin uzaktan yapılması ve uygulamalı derslerin yüz yüze yapılamaması olmasından dolayı öğrencilerin motivasyonunu olumsuz yönde etkilemiştir. Öğrencilerin güdülenmelerini artıracak stratejilerin planlanması, hemşirelik eğitiminde uzaktan eğitim ve yüz yüze eğitimin kıyaslandığı çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Anahtar Sözcükler: Covid-19; Pandemi; Motivasyon

Motivation of Nursing Students During the Covid-19 Pandemic

ABSTRACT

Objective: Due to the Covid-19 pandemic seen all over the world, face-to-face training has been postponed and replaced with online training. In nursing education, while there were problems related to motivation even during formal training, distance education is thought to affect students' motivation levels. This study, therefore, aims to examine the effect of the Covid-19 pandemic on students' motivation.

Materials and Methods: The sample of the study consisted of 158 students. Personal Information Form, Motivation's Resources and Problems Scale were used for data collection. The data were collected through the online survey method between 1-31 May 2020 and were analyzed in SPSS 21.0 program using frequency, percentage, mean, standard deviation, Student's t-test and ANOVA test.

Results: It was found that the Covid-19 pandemic affects the motivation of 79.1% of the students and negatively affects the motivation of 52.5% of them. Students who reported that their motivation was negatively affected, on the other hand, were seen to be affected negatively due to the factors such as performing distance learning and failure to perform the applied courses. It was observed that the motivation of the students was negatively affected due to distance education, and their motivation increased with the increase in the prestige of the nursing profession.

Conclusion: Due to the Covid-19 pandemic, the distance education and the fact that the applied lessons could not be done face to face affected the motivation of the students negatively. Developing strategies to increase students' motivation and carrying out studies comparing distance learning and face-to-face training in nursing education was recommended.

Keywords: Covid-19; Pandemics; Motivation

İletişim: Ayşe Sinem Taş
Bandırma Onyediy Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Balıkesir, Türkiye
Tel: +905337212847
E-Posta: asinemtozlu@gmail.com

Gönderilme Tarihi : 25 Ağustos 2020
Revizyon Tarihi : 02 Ekim 2020
Kabul Tarihi : 12 Ekim 2020

Hemşirelik eğitimi öğrencilere mesleki yeterlilik kazan-dırmayı hedefleyen planlı bir eğitim programıdır (1). Öğrencilerin eğitim programına uyum sağlayabilmelerinin n koşulu gdlenmedir (2). Güdülenme davranışın başlatılması, sürdürülmesi ve kontrolünü etkileyen içsel ve dışsal faktörleri içeren bir yapı olarak tanımlamıştır. İçsel etkenler daha çok öğrenmeye ve baarmaya karşı olan tutumlar, ilgiler, dikkat düzeyi ve kişilik özelliklerle ilgilidir. Dışsal etkenler ise çok çeşitlidir. İçsel güdülenmede birey gerçekleştirilecek davranışı kendisi için gerekli grdgnde yaparken, dışsal güdülenmede ise dış uyaranların önem ve gereğine inanmaktadır (3,4). Hemşirelik ğrencilerinde dışsal güdülenmeyi etkileyen faktörler arasında kısa sürede yoğun teorik bilgi, bu yoğun bilgilerin hepsini öğrenmekle sorumlu olma, klinik uygulamalarda hastanede veya yabancı bir ortamda bulunma, klinik ortamın oluşturduğu stres ğretim elemanı ve ğrenci çatışmaları, derslerde ve klinik uygulama sırasında bakım vermede yetersizlik hissetme gibi faktörler yer almaktadır (5-7). Dışsal güdülenmeyi etkileyen önemli faktörlerden biri de çevresel faktörlerdir (8). Karantina ve bulaşıcı hastalıklar, öğrenciler üzerinde olumsuz etkilere yol açabilecek önemli bir stres kaynağıdır (9). Covid-19 Wuhan, in'de ortaya çıkan ve dünyaya yayılan Őiddetli akut solunum sendromu koronavirüs 2'nin (SARS-CoV-2) neden olduğu oldukça bulaşıcı ve patojenik bir viral enfeksiyondur. Ara kaynak ve insanlara geçiş kaynağı bilinmemekle birlikte, hızlı insandan insana geii geniş çapta doğrulanmıştır. Covid-19'a karşı kullanılmak üzere klinik olarak onaylanmış bir antiviral ilaç veya aı mevcut değildir. Tüm dünyada görülen Covid-19, Dünya sağlık örgütünün verilerine göre küresel çapta 32.700.000 milyon doğrulanmış tanı ve 991.000 ölüm gerçekleşmiştir. Őu ana kadar Covid-19 için herhangi bir aı gelitirilmemitir. Bu nedenle, hastalığın yayılmasını azaltmak için önleyici tedbirlerin uygulanması son derece önemlidir (10). Ülkemizde nleyici tedbirler kapsamında sosyal mesafe uygulanması, toplu etkinliklerin iptal edilmesi ve yasaklanması, yurtiçi ve yurtdışı seyahatlerin durdurulması, ilkokuldan niversiteye kadar olan tüm eğitim kurumlarının kapatılması ve uzaktan eğitim sistemine geçilmesi (11). Covid-19 pandemisi nedeni ile üniversitelerde yüz yüze eğitime 16/03/2020 tarihinden itibaren ara verilmiştir. 26/03/2020 tarihinden itibaren ise eğitim uzaktan eğitim ile tekrar balamıtır. Örgün eğitim sırasında bile teorik ve uygulamadan oluşan bir müfredata sahip hemşirelik eğitiminde güdülenmeye ilişkin problemler yaşanırken uzaktan eğitimin öğrencilerin güdülenme düzeyini etkilediği düşünülmektedir. Bu nedenler araştırma ğrencilerin Covid-19 pandemisinin güdülenme düzeyine etkisinin belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Araştırma Soruları

1. Covid-19 pandemisi öğrencilerin motivasyonunu ve güdülenme düzeyini etkilemiş midir?
2. Covid-19 pandemisinin öğrencilerin motivasyonu ve güdülenme düzeyine etkisi nedir?

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın Tipi

Araştırma tanımlayıcı bir araştırmadır.

Araştırmanın Evren ve rneklemi

Sağlık Bilimleri Fakültesi bünyesinde Hemşirelik Bölümünde toplam 360 ğrenci öğrenim görmektedir. Çalışmanın evrenini Hemşirelik Bölümünün tüm öğrencileri oluşturmaktadır. Örnekleme seçimine gidilmeyip, tüm öğrenciler çalışmaya davet edilmiştir. Araştırma çalışmaya katılmayı kabul eden 158 ğrenci ile 1-31 Mayıs 2020 tarihleri arasında online anket yöntemi ile tamamlanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgiler Formu: Araştırmacılar tarafından literatür doğrultusunda geliştirilen kişisel bilgi formunda; öğrencilerin cinsiyeti, bölümü, sınıfı, pandemi döneminin hemşirelik eğitim sürecini nasıl etkilediğine ilişkin sorular yer almaktadır (12-14).

Güdülenme Kaynakları ve Sorunları leği: 24 sorudan oluşan bu ölçek 2006 yılında Acat ve Kgeroğlu tarafından geliştirilerek geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır (2). Bu lek "İçsel Güdülenme", "Dışsal Güdülenme" ve "Olumsuz Güdülenme" olmak üzere toplam 3 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçekte ifadeler hakkındaki görüşler 5'li likert ile puanlanmıştır. Ölçek toplam 24 maddeden oluşmakta olup bunların 11 maddesi içsel güdülenmeyi (1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 23, 24 no' lu maddeler), 5 maddesi dışsal güdülenmeyi (13, 14, 15, 17, 20 no' lu maddeler) ve 8 maddesi olumsuz güdülenmeyi (5, 11, 12, 16, 18, 19, 21, 22 no' lu maddeler) belirlemeye yöneliktir. İçsel ve Dışsal güdülenme alt ölçeklerini oluşturan maddelerde "hiç katılmıyorum:1, katılmıyorum: 2, kararsızım: 3, katılıyorum: 4, kesinlikle katılıyorum: 5" puan verilir. Olumsuz güdülenme alt ölçeğini oluşturan maddelerde "hiç katılmıyorum: 5, katılmıyorum: 4, kararsızım: 3, katılıyorum: 2, kesinlikle katılıyorum: 1" puan verilir. Ölçekte içsel güdülenme "en az : 11 – en çok : 55", dışsal güdülenme "en az : 5 – en çok : 25" ve olumsuz güdülenme "en az : 8 – en çok : 40" olmak

üzere toplamda “en az : 24 – en çok:120” puan alınabilmektedir. Her bir alt ölçeğin puanı, ilgili alt ölçek maddelerinin aritmetik puan ortalaması alınarak belirlenmekte, toplamı kişinin mesleksi öğrenme güdülenme düzeyinin puanını oluşturmaktadır. Elde edilen puan ne kadar yüksekse güdülenme düzeyi de o kadar fazla olmaktadır bu nedenle toplam ölçek skoru hesaplanırken olumsuz güdülenme alt ölçeğini oluşturan maddelerin puanları ters çevrilmiştir. Acat ve Köşgeroğlu (2) tarafından geliştirilerek geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılan ölçeğin iç tutarlılık katsayısı (Cronbach alfa katsayısı) 0.82 olarak bildirilmiştir (2). Bu çalışmada ölçeğin Cronbach alfa katsayısı 0,86 olarak bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Veriler SPSS 21.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin normal dağılıma uygunluğu Kolmogorov Smirnov testi, çarpıklık ve basıklık bakılarak değerlendirilmiştir ve normal dağılım gösterdiği saptanmıştır. Tanımlayıcı testlerden frekans, yüzde, ortalama ve standart sapma kullanılmıştır. Öğrencilerin motivasyonlarına yönelik ifadeleri içerik analizi kategorize edilmiştir. Öğrencilerin sosyodemografik özelliklerine göre güdülenme farklılıklarının belirlenmesinde Student t testi ve Anova kullanılmıştır.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmanın yürütülebilmesi için Karabük Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'ndan (27/05/2020 tarih ve 2020/06-21) ve araştırmanın yürütüleceği Sağlık Bilimleri Fakültesi'nden izin alınmıştır. Araştırma Helsinki Deklarasyonu Prensipleri'ne uygun olarak yapılmıştır.

BULGULAR

Öğrencilerin yaş ortalamasının 20,44±2,60 yıl olduğu, %78,5'sinin (n: 124) kadın, %46,2'sinin (n:73) birinci sınıfta öğrenimine devam ettiği görülmüştür. Öğrencilerin % 75,3'ünün (n:119) gelirinin giderine denk olduğu, % 82,3'ünün (n:130) çekirdek aile yapısına sahip olduğu ve % 76,6'ı (n:121) mesleği isteyerek seçtiği saptanmıştır. Pandeminin öğrencilerin % 79,1'inin (n:125) motivasyonunu etkilediğini ve % 52,5'i (n:83) olumsuz etkilediği bulunmuştur (p>0.05) (Tablo 1).

Öğrencilerin içsel güdülenme puanlarının 43,55±8,71, dışsal güdülenme puanlarının 21,36±3,71, olumsuz güdülenme puanlarının 26,91±5,67 ve toplam güdülenme puanlarının 92,15±12,77 olduğu görülmüştür (Tablo 2).

Tablo 1. Öğrencilerin sosyodemografik özelliklerine ilişkin bulgular (n:158)			
Yaş	Ort±SS	20,44±2,60	
		n	%
Cinsiyet	Kadın	124	78,5
	Erkek	34	21,5
Sınıf	1	73	46,2
	2	30	19,1
	3	26	16,5
	4	29	18,4
Gelir	Gelir Giderden Az	25	15,8
	Gelir Gidere Denk	119	75,3
	Gelir Giderden Çok	14	8,9
Aile Tipi	Çekirdek Aile	130	82,3
	Parçalanmış Aile	7	4,4
	Geniş Aile	13	8,2
	Diğer	8	5,1
Mesleği İsteyerek Seçme	Evet	121	76,6
	Hayır	37	23,4
Motivasyonu Etkileme	Evet	125	79,1
	Hayır	33	20,9
Toplam		158	100
Motivasyon Yönü*	Olumlu	39	24,7
	Olumsuz	83	52,5
Toplam		122	100

*Öğrencilerin kendi bildirimlerinin kategorize edilmesi ile elde edilmiştir.
Ort: Ortalama SS: Standart Sapma

Tablo 2. Öğrencilerin güdülenme kaynakları ve sorunları ölçeği ve alt boyutlarından aldıkları puanların dağılımı		
	Min-Max	Ort±SS
İçsel Güdülenme	11-55	43,55±8,71
Dışsal Güdü	5-29	21,36±3,71
Olumsuz Güdü	14-40	26,91±5,67
Toplam Güdülenme	57-120	92,15±12,77

Min-Max: Minimum- Maksimum, Ort: Ortalama, SS: Standart Sapma

Motivasyonu olumlu yönde etkilenen öğrencilerin ifadelerinde pandemi döneminde hemşirelik mesleğinin önemini fark edilmesi, toplumsal saygınlığın artması gibi faktörlerin etkili olduğu görülmüştür. Motivasyonunun olumsuz yönde etkilendiğini bildiren öğrencilerin ise daha çok eğitimin uzaktan yürütülmesi, uygulamalı dersleri gerçekleştirememiş olmaları gibi faktörler nedeni ile olumsuz etkilendikleri görülmüştür (Tablo 3).

Tablo 3. Covid-19 pandemisinin öğrencilerin motivasyonları üzerine etkisi ile ilgili bulgular		
Motivasyon Yönü	n	ğrencilerin İfadeleri
Olumsuz	83	Dersten koptum iyice. Kötü etkiledi.
		Mesleki uygulamalarımı ğrenemeyeceğim için telaşlandım.
		Aniden değişen durumlar stres seviyesini artırdı ve dönemle ilgili bazı takıntılar yaratmaya başladı (yeteri kadar ğrenemediysem, uygulamada sıkıntı yaşırsam, ortalamamı dşrsem vb)
		Uygulama yapamadığım için öğrenememe korkusu var.
		Yapamadığımız staj sebebiyle çoğu şeyde yeniden başa döndük. 3.sınıf olduğumda teorik olarak hazır ama beceri olarak eksik kalacağımızı düşünüyorum.
		Derslerimiz yüz yüze olmadığı için verim alamadım.
		Daha eğitimin başındayken istekli ve hevesli olduğum zaman böyle bir olağanüstü durum nedeniyle uzun bir ara vermek beni hayal kırıklığına uğrattı.
		Uygulamalı dersten yüz yüze yapılmadığından detay konular oturmadı.
Olumlu	39	Pandemi süreci de mesleğime daha bağladı. Hemşire olmayı eskisinden daha çok istiyorum.
		Bu dönemde sağlık çalışanlarından olan hemşirelerin ne kadar onemli görevler yaptıklarını, bize ne kadar ağır ve onemli işlerin düştüğünü anladım. Bu konuda mesleğime karşı biraz korku duysam da sağlık çalışanlarının başarılarını gördükçe onlarla gurur duydum ve ileride bir sağlık çalışanı olacağım için de mutluyum.
		Sağlıkıların toplumdaki saygınlığının artması mesleğime duyduğum saygıyı ve isteğimi de artırdı.
		Hastanelerde pandemi ile savaşan hemşireleri gördükçe mesleğime daha da sıkı sarılıyorum ve bir an önce eğitimime yüz yüze devam etmek istiyorum.
		Bu dönemde halkın ne kadar çok bilgilendirilmeye ve sağlık çalışmalarına çalışanlarına olan ihtiyaını fark ederek motivasyonumu arttırdı.

Tablo 4. Öğrencilerin sosyodemografik özelliklerine göre güdülenme kaynakları ve sorunları leği ve alt boyutlarından aldıkları puanların dağılımı						
		n	İçsel Güdülenme Ort±SS	Dışsal Güdülenme Ort±SS	Olumsuz Ort±SS	Toplam Ort±SS
Cinsiyet	Kadın	124	44,91±38,73	21,91±3,13	26,80±5,42	93,62±12,00
	Erkek	34	38,73±11,35	19,38±4,89	27,11±6,56	86,76±14,35
	t		5,231	3,001	3,589	0,644
	p		0,024*	0,085	0,060	0,423
Yaş	18-20	87	44,10±8,56	21,73±3,51	25,59±5,08	92,03±12,25
	21-23	64	43,07±9,01	21,03±3,87	28,18±5,92	92,29±13,31
	24 ve üstü	7	41,00±8,10	19,71±4,34	31,57±5,94	92,28±16,12
	F		0,566	1,392	6,775	0,008
	p		0,569	0,252	0,002**	0,992
Sınıf	1	73	43,49±8,78	21,10±3,79	26,75±5,23	91,35±12,67
	2	30	41,23±11,33	20,00±4,93	24,80±5,16	87,76±14,16
	3	26	46,38±6,57	23,03±2,16	26,92±6,54	96,34±12,80
	4	29	43,55±6,47	21,89±2,38	29,48±5,71	94,93±10,06
	F		1,646	3,599	3,554	2,753
	p		0,181	0,015*	0,016*	0,045
Gelir Durumu	Gelir Giderden Az	25	43,92±10,42	21,96±4,33	27,68±6,76	93,57±16,02
	Gelir Gidere Denk	119	43,47±8,56	21,10±3,69	26,89±5,50	91,92±12,38
	Gelir Giderden çok	14	43,50±7,06	22,42±2,34	25,64±5,10	91,57±9,99
	F		0,026	1,181	0,576	0,183
	p		0,974	0,310	0,563	0,833

Tablo 4. (devamı) Öğrencilerin sosyodemografik özelliklerine göre güdülenme kaynakları ve sorunları ölçeği ve alt boyutlarından aldıkları puanların dağılımı

		n	İçsel Güdülenme Ort±SS	Dışsal Güdülenme Ort±SS	Olumsuz Ort±SS	Toplam Ort±SS
Mesleği İsteyerek Seçme	Evet	121	45,64±7,41	21,69±3,58	27,20±5,51	94,54±12,20
	Hayır	37	36,70±9,19	20,27±3,96	25,94±6,13	84,32±1,89
	t		1,815	0,069	0,794	0,535
	p		0,180	0,794	0,374	0,466
Motivasyonu Etkileme	Evet	125	43,56±8,38	21,16±3,88	27,19±5,77	92,34±12,53
	Hayır	33	43,48±10,00	22,09±2,90	25,84±5,23	91,42±13,81
	t		1,643	0,514	0,158	0,440
	p		0,202	0,475	0,691	0,508
Motivasyon Yönü***	Olumlu	39	43,89±9,28	21,62±2,97	27,28±6,02	93,00±12,19
	Olumsuz	83	43,68±8,68	20,66±4,87	27,10±4,32	92,60±13,58
	t		0,014	8,412	5,913	0,555
	p		0,906	0,004**	0,017*	0,458

t: Student t testi , F: Anova , *p<0,05 , **p<0,01 , Ort: Ortalama, SS: Standart Sapma
***Öğrencilerin kendi bildirimlerinin kategorize edilmesi ile elde edilmiştir.

İçsel güdülenme, dışsal güdülenme ve olumsuz güdülenmenin, gelir durumu, mesleği isteyerek seçme ve motivasyonu etkileme değişkenlerine göre farklılık göstermediği görülmüştür. Öğrencilerin içsel güdülenmenin cinsiyete göre farklılık gösterdiği, dışsal güdülenmenin sınıf ve motivasyon yönüne göre farklılık gösterdiği, olumsuz güdülenmenin ise yaş, sınıf ve motivasyon yönüne göre farklılık gösterdiği görülmüştür (p>0.05) (Tablo 4).

TARTIŞMA

Covid-19 pandemisinin öğrencilerin güdülenme düzeyine etkisinin belirlenmesi amacıyla planlanan bu çalışmada bulgular 3 kategori altında tartışılmıştır.

Pandeminin, öğrencilerin motivasyonunu olumsuz yönde etkilediği görülmektedir. Yılmaz (2020)'nin çalışmasında pandemi süreci bittikten sonra şartlar uygun olduğu takdirde öğrencilerin örgün eğitimi tercih ettikleri bulunmuştur (15). Öğrencilerin pandemi nedeni ile eğitimlerine uzaktan eğitim ile devam etmeleri, laboratuvar ve klinik ortamdaki uzak kalmaları, eğitim sürecinin uygulama kısmında aktif katılımlarının olmamasının motivasyonlarını olumsuz yönde etkilediği görülmüştür. Hemşirelik mesleği teorik ve uygulamadan oluşan bir disiplindir. Hemşirelik eğitiminin uygulama bölümünde laboratuvar uygulamaları ve klinik deneyim büyük bir önem taşımaktadır. Öğrencilerin teorik bilgiyi uygulama ortamında gerçekleştirmelerinin güdülenme üzerine etkili olduğu ve bu nedenle uygulamayı gerçekleştiremeyen öğrencilerin motivasyonlarının düştüğü düşünülmektedir.

Motivasyonunun olumlu yönde etkilendiğini bildiren öğrencilerin ise mesleğin önemini anlaşılması, mesleğinin toplumsal imajının olumlu yönde artması gibi faktörler nedeni ile motivasyonlarının arttığı görüldü. Toplumsal imajın meslek üyeleri üzerinde olumlu ya da olumsuz etkilere neden olabildiği literatürde bildirilmektedir (16). Nielsen ve Dieperink (2020) Covid-19 pandemisi döneminde hemşirelerin savunmasız ve kritik durumdaki hastalara bakım verme konusunda, gerektiğinde yeni becerileri kazanma konusunda yüksek bir motivasyona sahip olduklarını bildirmişlerdir (17). Bu çalışmanın örneklemini hemşirelerin oluşturmasının çalışma sonuçlarında farklılığa neden olduğu düşünülmektedir. Eğitim sürecini tamamlayıp çalışma hayatında bulunan hemşirelerin motivasyonlarının bu süreçte artması beklenen bir sonuçken eğitim süreci devam eden öğrencilerin temel bilgileri beceriye dönüştürecekleri ortamları bulamamaları motivasyonlarını düşüren bir etmen olarak görülebilir. İsmail, Lee, Azman ve Ng (2020)'nin öğrenciler üzerinde yaptığı çalışmada katılımcıların Covid-19 pandemisi esnasında motivasyonlarının % 37,9'unun orta düzeyde, % 5,2'sinin de düşük düzeyde olduğunu bildirmişlerdir (14). Çalışma sonuçlarının literatürden farklılık gösterdiği görüldü. Bu çalışmada motivasyonu yüksek olan hemşirelik öğrencilerinin motivasyonlarının yüksek olmasının nedeni pandemi süresince hemşirelik mesleğine verilen önemin artmış olması ve bunun basın yayın organları ile daha geniş kitlelere ulaştırılmış olması olabilir fakat öğrencilerin temel beceri eğitimini olması gerektiği gibi tamamlayamamaları motivasyonda ciddi bir düşmeye neden olmuştur.

Literatürde hemşirelik ğrencilerinin güdülenme düzeylerini inceleyen çalışmalar bulunmakla birlikte Covid-19 pandemisi döneminde öğrencilerin güdülenme düzeylerini inceleyen bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle bulgular literatürde daha önce bildirilmiş sonuçlar ile tartışılmıştır (12,18-21). Öğrencilerin güdülenme kaynakları ve sorunları leğinden aldıkları puanlar değerlendirildiğinde içsel güdülenme, dışsal güdülenme ve toplam güdülenmelerinin yüksek düzeyde olduğu, olumsuz güdülenmelerinin ise orta düzeyde olduğu görüldü. Yapılan çalışmalarla bulgular paralellik göstermektedir. elik (2014) benzer Őekilde çalışmasında öğrencilerin içsel ve dışsal güdülenmelerini yüksek düzeyde bulurken, olumsuz güdülenmelerinin orta düzeyde olduğunu bildirmiştir (16). Öğrencilerin yapılan diğer çalışmalara istinaden güdülenme kaynakları leğinden aldıkları puan ortalamasının daha yüksek olmasının nedeni Covid-19 pandemi döneminde hemşirelik mesleğinin öneminin bir kez daha kanıtlanmış olması, sağlık ekibinin olmazsa olmaz bir parçası olması ve sosyal medya aracılığı ile göz önünde olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir (12,13,22,23). Dışsal güdülenme çevresel faktörlerden etkilenmektedir ve bu güdülenme biçiminde öğrencinin motivasyon kaynağı dış faktörlerdir (19). Hemşirelik gibi teorik eğitimin yanı sıra uygulamalı eğitim yapan bir meslek grubunun ğrencilerinde yapılan çalışmada pandemi sürecinin % 87,5'i uygulamalı derslerin verimsiz geçtiğini belirtmiştir (15). Covid-19 pandemisi nedeniyle hemşirelik mesleğinin fazlaca gündemde olması ve pandemiyle mücadelede öneminin oldukça sık dile getirilip vurgulanması sebebiyle dışsal güdülenme puanının yüksek olduğu düşünülmektedir. İçsel güdülenme puanının benzer çalışmalarda olduğu gibi yüksek düzeyde olması öğrencilerin meslekle ilgili olumlu düşüncelerinden, mesleğe ilişkin öğrendikleri bilgi ve beceriyi Covid-19 pandemi döneminde mesleki uygulamalara yansıtabilme konusunda hazır olduklarını göstermesinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Çalışmamızda sınıf düzeylerine göre 3. Sınıfların içsel güdülenme puanının içsel ve olumsuz güdülenme puanlarının diğer sınıflara göre daha yüksek olduğu görüldü. zlı (2013)'nn yaptığı çalışmada 4. sınıfların dışsal ve içsel güdülenme puan ortalamalarının 1. sınıflardan yüksek olduğu, olumsuz güdülenme puan ortalamalarının 1. sınıf ğrencilerinin 4. sınıf öğrencilerinden yüksek olduğu bulunmuştur (23). Köksal ve Yurttaş (2014)'ın yaptığı çalışmada 1. sınıfların içsel güdülenme puan ortalamasının 3. ve 4. sınıflardan anlamlı derecede yüksek olduğu, 3. Sınıfların dışsal güdülenme puan ortalamasının 1. ve 2. sınıflardan oldukça düşük olduğu bulunmuştur (1). Bulguların benzer çıkmaması 4. sınıfların mezuniyet yıllarında Covid-19

pandemisi sebebiyle yaşanılan belirsizlikten kaynaklandığı düşünülmektedir. Hemireliğe ilişkin temel becerilerin öğretildiği, adaptasyon sağlandığı ilk yıl pandemi sebebiyle uzaktan eğitim sistemine geçilmesi 1. sınıfların içsel ve dışsal güdülenme puanlarının düşük çıkmamasına neden olduğu düşünülmektedir. zdemir vd. (2015)'nin yaptığı çalışmada dışsal güdülenme kaynaklarının hemşirelik ğrencilerinin motivasyonlarının geliştirilmesinde önemli olduğunu ve motivasyonlarını geliştirecek stratejilerin benimsenmesi gerektiği vurgulanmıştır (21). Covid-19 pandemisi nedeniyle öğrencilerin motivasyonlarının olumsuz etkilendiği görülmüştür ve eğitim-ğretim sürecinin uzaktan eğitimle devam ettiği göz önünde bulundurularak öğrencilerin motivasyonlarının olumlu yönde geliştirilmesine yönelik gerekli düzenlemelerin ve girişimlerin yapılması gerekmektedir.

SONUÇ

Sonuç olarak öğrencilerin eğitimin uzaktan gerçekleşmesi nedeni ile motivasyonlarının olumsuz etkilendiği, hemşirelik mesleğinin saygınlığının artması ile ilgili olarak ise motivasyonlarının yükseldiği görüldü. Ülkemizde yapılmış benzer çalışmalara kıyasla öğrencilerin güdülenme düzeylerinin arttığı görüldü. Bu sonuçlar doğrultusunda çalışmanın daha geniş bir örneklemde tekrarlanması, uzaktan eğitimde öğrencilerin güdülenmelerini artıracak stratejilerin planlanması, hemşirelik eğitiminde uzaktan eğitim ve yüz yüze eğitimin kıyaslandığı çalışmaların yapılması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

1. Köksal LG, Yurttaş A. Hemşirelik ğrencilerinin mesleki güdülenme düzeyleri. Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi 2015;4(1):10-15. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/521590>
2. Acat MB, Köşgeroğlu N. Güdülenme kaynakları ve sorunları leği. Anatolian Journal of Psychiatry 2006;7:204-210. <https://toad.halileksi.net/sites/default/files/pdf/gudulenme-kaynaklari-ve-sorunlari-olcegi-toad.pdf>
3. Dede Y, Yaman SA. Fen ğrenmeye yönelik motivasyon leği: geçerlik ve güvenirlik alışması. Necatibey Faculty of Education Electronic Journal of Science and Mathematics Education 2008;2(1):19-37. http://www.nef.balikesir.edu.tr/~dergi/makaleler/yayinda/4/EFMED_FBE106.pdf
4. Bilgin Z, Ocakçı AF. Ebelik ğrencilerinde mesleki güdülenme. Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi 2011;14(3):40-46. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/29497>
5. nl S, zgr G, Babacan GA. Hemşirelik yüksekokulundaki öğrencilerin hemşirelik mesleği ve eğitimi ile ilgili görüş ve beklentileri. Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi 2008;24(1):43-56. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/835521>
6. Sharif F, Masoumi S. A qualitative study of nursing student experiences of clinical practice. BMC Nursing 2005;4(6):1-7. <https://doi.org/10.1186/1472-6955-4-6>

7. Atay S, Yılmaz F. Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin ilk klinik stres düzeyleri. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi* 2011;14(4):32-37. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/29543>
8. Çelik AS, Pasinlioğlu T, Kocabeyoğlu T, Çetin S. Hemşirelik mesleğinin toplumdaki imajının belirlenmesi. *Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi* 2013;21(3):147-153. <https://avys.omu.edu.tr/storage/app/public/figen.cavusoglu/129318/Kaynak4.pdf>
9. Al-Rabiaah A, Temsah MH, Al-Eyadhy AA, Hasan GM, Al-Zamil F, Al-Subaie S, Alsohime F, Jamal A, Alhaboob A, Al-Saadi B, Somily AM. Middle East Respiratory Syndrome-Corona Virus (MERS-CoV) associated stress among medical students at a university teaching hospital in Saudi Arabia. *Journal of Infection and Public Health*. 2020;13(5):687-691. <https://doi.org/10.1016/j.jiph.2020.01.005>
10. World Health Organization (WHO) Coronavirus disease (COVID-19) Situation report – 203. 2020. https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/situation-reports/20200809-covid-19-sitrep-202.pdf?sfvrsn=2c7459f6_2
11. T.C. Yükseköğretim Kurulu (YÖK). Coronavirus (Covid-19) Bilgilendirme notu: 1. 2020. <https://covid19.yok.gov.tr/Documents/alinan-kararlar/02-coronavirus-bilgilendirme-notu-1.pdf>
12. Cıvı H, Şener E. Hemşire adaylarının mesleki güdülenme düzeyleri ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi* 2012;5(4):142-149. <http://hdl.handle.net/20.500.12397/4625>
13. Cerit B, Coşkun S. Hemşirelik bölümü öğrencilerinin mesleki güdülenme düzeyi ile meslek algısı arasındaki ilişki. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi* 2018;11(4):283-289. <http://deuhyoedergi.org/index.php/DEUHYOED/article/view/555/585928>
14. Ismail NA, Lee JX, Azman AHA, Ng JY. Reflection of connectivism in medical education and learning motivation 4 during COVID-19. *medRxiv* 2020 <https://doi.org/10.1101/2020.07.07.20147918>
15. Yılmaz NA. Yükseköğretim kurumlarında covid-19 pandemisi sürecinde uygulanan uzaktan eğitim durumu hakkında öğrencilerin tutumlarının araştırılması: fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümü örneği. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi* 2020;3(1):15-20. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1188630>
16. Çelik S, Şahin E, Dadak F, Sıdal SG, Akyüz F. Hemşirelik öğrencilerinin mesleki güdülenme düzeyleri ve etkileyen faktörler. *Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi* 2014;1(2):43-56. <http://hdl.handle.net/11772/2546>
17. Nielsen DS, Dieperik KB. Cultural perspectives and nurses reactions on the corona pandemic: a critical view from denmark. *Journal of Transcultural Nursing* 2020;31(4):333-336 <https://doi.org/10.1177/1043659620924118>
18. Bernardino AO, Coriolano-Marinus, MWL, Santos AHS, Cavalcanti AMTS, Lima LS. Motivation of nursing students and their influence in the teaching-learning process. *Texto & Contexto Enfermagem* 2018;27(1):1-10. <https://doi.org/10.1590/0104-070720180001900016>
19. Kulakçı H, Ayyıldız KT, Şişman NY, Veren F, Topan KA. Motivational resources and problems of nursing students: vocational choice, school culture and other associated factors. *Journal of Health and Nursing Management* 2015;2(2):83-93. DOI: 10.5222/SHYD.2015.083 <http://shydergisi.org/jvi.aspx?pdire=shyd&plng=tur&un=SHYD-25744>
20. Özdemir NÖ, Akın S, Durna Z. Hemşirelik öğrencilerinin liderlik yönelimleri ve motivasyon düzeyleri. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi* 2015;3(1):15-20. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1188630>
21. Doğan S, Yıldırım D. İntörn hemşirelerde mesleki güdülenme kaynakları ve sorunları ile stres ilişkisi. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi (STED)* 2019;28(6):418-429. DOI: 10.17942/sted.442065 <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/876253>
22. Özlü ZK, Gümüş K, Güngörmüş K, Avşar G, Özer N. Sağlık bilimleri fakültesi'nde öğrenim gören öğrencilerin mesleklerine ilişkin güdülenme kaynakları ve sorunlarının incelenmesi. *Koç Üniversitesi Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi (HEAD)* 2014;11(1):47-53. https://www.journalagent.com/kuhead/pdfs/KUHEAD-32154-RESEARCH_ARTICLE-KARAMAN_OZLU.pdf